

(X) VOORWOORD

Dit is de samenvatting geschiedenis ter voorbereiding voor het examen. De samenvatting geschiedenis wordt opgedeeld in 3 aparte delen (omdat dat makkelijker is voor mij).

DEEL 1: Stroom en tegenstroom in de cultuur

DEEL 2: WOI (de eerste wereldoorlog) + kapitalisme in crisis (= leerstof toets)

DEEL 3: Democratieën na WOI (in het interbellum)

(Y) FOUTENPROCEDURE

Als hier een fout in zit, gelieve het aan mij (Abdellah) te melden, ik communiceer de fout naar iedereen. Als hij ernstig is dan verbeter ik de fout.

(Z) INHOUDSTAFEL

Zie volgende pagina.

Inhoud

1) Democratie na WOI: inleiding	5
1.1) Definitie van de hedendaagse democratie	5
1.2) Wortels van onze hedendaagse democratie.....	5
1.3) Alternatieven op onze normale democratie	5
1.3.1) Vraag naar meer rechten op vredesconferentie Parijs	5
1.3.2) De liberale bourgeoisie houdt van het parlement	5
1.3.3) Protest tegen het normaal democratisch systeem	5
1.4) Uitbreiding van het stemrecht na WOI	6
2) Links-totalitair regime in de USSR: Lenin aan de macht	7
2.1) Herhaling: Marxisme/communisme	7
2.2) Linkstotalitair in SU (= Sovjet-Unie): inleiding.....	7
2.3) Wie was Lenin?.....	8
2.4) Waarom Rusland klaar voor revolutie?.....	8
2.5) Russische revoluties	9
2.5.1) Revolutie in 1905.....	9
2.5.2) Februarirevolutie in februari 1917	9
2.5.3) Oktoberrevolutie in oktober 1917	9
2.6) Naar een democratisch en communistisch systeem onder Lenin	9
2.6.1) Lenin brengt de economie onder staatscontrole.....	9
2.6.2) Burgeroorlog tegen het communisme	9
2.6.3) Gevolgen WOI en burgeroorlog	10
2.6.4) Rusland wordt de USSR na 1922	10
2.7) Vaardigheden	10
2.7.1) Lenins Aprilthese: welke Marxistische ideeën?	10
2.7.2) Analyse afbeelding	10
2.7.3) Was het communisme gerealiseerd onder Lenin?.....	10
2.7.4) Waarom gaven de kapitalistische, westerse, landen financiële steun aan de tegenstanders van Lenin?.....	11
3) Links-totalitair regime in de USSR: Stalin aan de macht	12
3.1) Inleiding: hoe is Stalin aan de macht gekomen?	12
3.2) Evolutie communisme onder stalin.....	12
3.3) Organisatie economie in het Stalinisme	13
3.4) Politieke organisatie in het stalinisme	13
3.5) Vaardigheden	14
3.5.1) Trotski is verdwenen op foto's, waar is Trotski?!	14

3.5.2) Waar kampen (Siberië) voor dwangarbeid en waarom?	14
3.5.3) Kunst voor- en tijdens het stalinisme.....	15
3.5.4) Het Stachavonisme.....	15
3.5.5) Analyse afbeelding Stalin	15
3.5.6) Communisme gerealiseerd onder Stalin?	16
3.5.7) Link met actualiteit.....	16
3.6) Bonusmemes: Stalin.....	16
4) Rechtsautoritaire regimes na WOI: het fascisme.....	17
4.1) Inleiding.....	17
4.2) Benito Mussolini belichaamt het fascisme.....	17
4.2.1) Mussolini zei ooit.....	17
4.2.2) In het verleden was hij een sos	17
4.2.3) Meer land voor Italië!	17
4.2.4) Mussolini richt de fascistische partij op en pleegt een staatsgreep	17
4.2.5) Gevolgen van de 'spectaculaire' staatsgreep.....	18
4.2.6) Gewelddadig bewind onder Mussolini.....	18
4.2.7) Mussolini wordt bewondert.....	18
4.3) Dus, hoe kwam het fascisme tot stand?	18
4.4) Kenmerken van het fascisme	19
4.5) Uiting van fascisme/nazisme op politiek vlak	19
4.6) Economie in het fascisme/nazisme	19
4.7) Fascisme/nazisme op cultureel en intellectueel vlak.....	20
4.8) Vaardigheden	21
4.8.1) Fascistische regimes: vakbonden afgeschaft --> corporaties, wat is dit en waarom?	21
4.8.2) De fascistische bloem.....	21
4.9) Bonusmeme: Mussolini en Trump?	22
5) Rechtsautoritaire regimes na WOI: het nazisme	23
5.1) Hitler en de NSDAP : navolging Mussolini?.....	23
5.1.1) Hitler: een grote bewonderaar van Mussolini	23
5.1.2) Hitler: Achtergrondinformatie	23
5.1.3) Hitler wordt radicaal na WOI omdat Duitsland faalt	23
5.1.4) Hitler gaat de politiek in	23
5.2) Vaardigheden	24
5.2.1) Overeenkomsten NSDAP/fascisme? Verschillen?	24
5.2.2) Verband tussen werkloosheid en succes NSDAP	24
5.2.3) Welke democratische principes had Hitler afgeschaft?.....	24

5.2.4) Waaraan kwam een einde met de Duitse volmachtenwet?	24
5.2.5) In welke mate kwam de Reichtagsbrand goed uit voor Hitler?	24
6) Einde samenvatting	24

1) Democratie na WOI: inleiding

*Dus, nu hebben we de eerste wereldoorlog doorstaan. Alles wordt terug normaal, of niet? Dit deel van de geschiedenis dat we bestuderen komt erop neer dat een paar rare mensen met **experimenten** zijn begonnen die uit de hand zijn gelopen. Los geht's, we beginnen!

1.1) Definitie van de hedendaagse democratie

*Democratie = staatsvorm --> volk regeert zelf en kan vrij zijn mening uiten

--> Een democratie heeft hedendaags een parlement, rechtstaat en grondwet.

--> Rechtstaat? Iedereen heeft recht op een eerlijk proces als hij/zij veroordeeld wordt.

➔ Niet iedereen was het met deze invulling van democratie eens.

1.2) Wortels van onze hedendaagse democratie

*Wortels hedendaagse democratie

--> 19de eeuw: experimenten met een andere invulling van democratie

--> Hedendaags niet-democratisch: dictatoriaal, géén rechtstaat

MAAR: Aanvankelijk idee van experimenten was het macht van het volk verhogen.

Waar is het misgegaan?

1.3) Alternatieven op onze normale democratie

1.3.1) Vraag naar meer rechten op vredesconferentie Parijs

*Vredesconferentie Parijs: vraag naar nieuwe natiestaten + meer rechten

--> Meer rechten? Algemeen mannelijk én vrouwelijk stemrecht, rechten voor zwarten ...

--> Verband: om meer rechten te verkrijgen moet er een goede vertegenwoordiging van natiestaten komen.

1.3.2) De liberale bourgeoisie houdt van het parlement

*De wortels van ons hedendaags parlementair systeem situeren zich ook in de 19de eeuw, de liberale bourgeoisie was VOOR de invoering van een parlement omdat ze zo mensen zonder diploma of met weinig bezittingen uit het parlement houden en hun dus inspraak ontnemen.

1.3.3) Protest tegen het normaal democratisch systeem

*Men was ervan overtuigd dat énkél een elite en niet het hele volk vertegenwoordigd wordt.

--> Dus: critici kwamen met alternatieven

--> 1) Uitbreiding stemrecht tot ALLE mannen én ALLE vrouwen

➔ Dit was de meest gematigde alternatief.

--> 2) Eén leider belichaamde het volk (= populisme), het parlement moet dus WEG (want het parlement werd hier gezien als een hinderpaal)

➔ Dit was al een radicalere voorstel; wordt gerealiseerd in Italië en Duitsland

--> 3) Leider afschaffen – volk kiest eigen vertegenwoordigers via raden (sovjets), iedereen heeft

directe inspraak.

→ Ook radicaal; in Rusland wordt dit voorstel gerealiseerd

1.4) Uitbreiding van het stemrecht na WOI

*Na WOI hebben veel landen het stemrecht uitgebreid, waarom?

--> 1) Ze wilden hun bevolking belonen voor hun inzet tijdens de oorlog

--> Mannen én vrouwen mochten al gaan stemmen (sinds dat vrouwen mogen stemmen is het misgelopen --> ha, ha, ha, grapje)

--> 2) Ze wilden sociale onrust voorkomen

2) Links-totalitair regime in de USSR: Lenin aan de macht

*USSR = Sovjet-Unie = Rusland

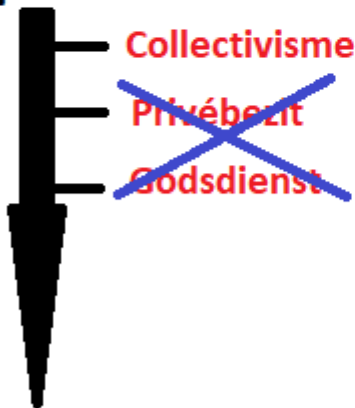
2.1) Herhaling: Marxisme/communisme

*Het communisme is gemaakt door Karl Marx (een jood). Hieronder zien jullie Marxisme samengevat in een schema.

Revolutie

**Dictatuur van het
proletariaat**

Ware communisme

2.2) Linkstotalitair in SU (= Sovjet-Unie): inleiding

*1ste proletarische revolutie: 1917 in Rusland (niet verwacht)

--> Wrijvingen met tsaar aangewakkerd door oorlogsellende

→ Tsaar deed schijntoegevingen, maar in feite was er niks veranderd, na enkele revoluties en bloedige zondag (waar de tsaar véél mensen heeft vermoord en daarmee eigenlijk al z'n eigen doodsvonnis had getekend) is de tsaar verplicht afgetreden en vermoord.

--> Lenin: radicale communist: stelde dictatuur van het proletariaat in.

⇔ Stalin: opvolger Lenin: maakte van de SU een **linkse politiestaat**

→ Het was niet Lenins bedoeling om van de SU een politiestaat te maken. Hoe is het zo ver kunnen komen? Hoe zag deze staat eruit?

2.3) Wie was Lenin?

--> Studie: rechten → Hier is hij in aanraking gekomen met het Marxisme.

--> Aanhanger: gedachtengoed Karl Marx → Lenin had "grootse plannen voor Rusland"

--> Aprilthese: Lenin wil van Rusland terug een ware democratie maken

- Alle landbouwgrond voor boeren
- Alle fabrieken voor de arbeiders
- Alle macht aan de sovjets (volkraden)
- Klassenloze samenleving

Rusland moest niet alleen democratisch, maar ook communistisch worden!

April 1917 was WOI nog niet voorbij, echter zou Rusland gebaat zijn als WOI voorbijging, Lenin had absolute vrede beloofd.

2.4) Waarom Rusland klaar voor revolutie?

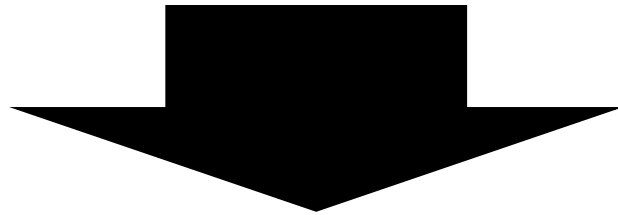
*Begin 20ste eeuw: Rusland nog steeds geleid door een tsaar die énkél verantwoording moest afleggen aan God

→ De tsaar onderdrukte elke vorm van democratisering en liberalisering

⇔ Marxistische verzetsbewegingen illegaal maar actief --> gepakt = zware straffen: dood/werk

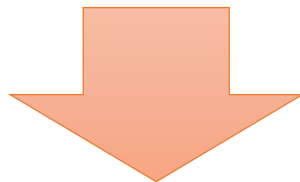
--> Meeste Russen waren arme boeren: hard werken voor grootgrondbezitters; weinig loon

--> Rusland had een prille industrialisatie: fabrieken buiten hun arbeiders uit

Rusland ging gebukt onder politieke/sociale spanningen

→ Druppel die emmer liet overlopen: nederlaag Rusland vs. Japan, Rusland werd gedegradeerd tot 2de-rangsmogendheid

Rusland klaar voor revolutie

2.5) Russische revoluties

2.5.1) Revolutie in 1905

--> 1905: revolutionairen --> eerste poging: Rusland democratischer maken

→ Revolutionaire raden = sovjets --> stakende arbeiders en studenten verenigden zich

→ Reactie tsaar: schijntoegevingen

1) Grondwet opstellen

2) Parlement (Doema) oprichten

→ MAAR: dankzij aanpassing kiessysteem blijft de tsaars partij de overgrote meerderheid halen tijdens elke 'verkiezing', oppositie kon nooit winnen.

2.5.2) Februarirevolutie in februari 1917

--> 1917 (februari): februarirevolutie

→ Oorzaken: (1) Verlangen naar meer democratie (minder belangrijk)

(2) Protest van arbeiders: hogere werkdruk + honger

(3) Protest van boeren: nauwelijks inkomsten dankzij oorlog

(4) Protest van leger: zinloze oorlog beu

→ GEVOLG: Tsaar werd tot aftreden gedwongen, een nieuwe, voorlopige, regering werd opgesteld (de oppositie van democratische partijen die nooit konden winnen in 1905 kregen nu de macht).

--> MAAR: Rusland bleef in oorlog en bleef onstabiel --> ☹ boeren & arbeiders

2.5.3) Oktoberrevolutie in oktober 1917

--> Lenin: tegen voorlopige regering --> radicale communisten (= bolsjevieken) moesten leiden

--> Apriltheses: nieuw Rusland: vrede, arbeid en brood!

→ Sovjets (arbeiders, soldaten, gewone burgers) kozen nu zijn kant

→ Oktober 1917: staatsgreep bolsjevieken, voorlopige regering afgezet, tsaar en zijn familie werden geëxecuteerd.

2.6) Naar een democratisch en communistisch systeem onder Lenin

2.6.1) Lenin brengt de economie onder staatscontrole

--> Lenin: economie onder STAATSCONTROLE: 1) Fabrieken niet in handen arbeiders

Lenin kwam dus het grootste deel van zijn verkiezingsbeloften niet na.

2) Grond niet in handen boeren

3) Sovjets niet alle macht

⇔ WEL: einde oorlog 1918 (vrede Brest-Litovsk)

2.6.2) Burgeroorlog tegen het communisme

⇔ Tegenstanders communistisch regime: BURGEROORLOG

--> Kregen financiële steun van Westerse, kapitalistische, landen. Waarom?

→ Omdat ze bang waren van het communisme, ze wilden dat het daar kapot ging en wilden ook dat het nooit hier kwam.

--> **De bolsjevieken moesten dus vechten om te overleven:** hervormingen leken verder af dan dat ze ooit waren.

→ De bolsjvieken (de rode leger van Lenin --> de communistische vlag is rood) hebben de burgeroorlog gewonnen)

2.6.3) Gevolgen WOI en burgeroorlog

*Na WOI en de burgeroorlog was het land financieel uitgeput.

--> Gevolg: 1000den mensen kwamen om van hongersnood en ontbering door staatseconomie

--> Gevolg: boeren EISEN hun eigen stuk grond, ze willen deels terug naar kapitalisme: privébezit

→ Reactie Lenin: 1921: NEP (New Economic Plan); beperkte terugkeer naar privébezit voor kleine- en middelgrote bedrijven, ook voor de boeren.

2.6.4) Rusland wordt de USSR na 1922

*Lenin doopt Rusland om tot de USSR (= Unie van de Socialistische Sovjetrepubliek).

--> Hier kreeg de communistische partij meer macht

--> Dissidentie (= afwijking) van Lenins communisme werd niet getolereerd. Een geheime politie was er om de bevolking te intimideren. ⇔ Tegenstanders van Lenins beleid werden met de harde hand aangepakt --> gedeporteerd naar Siberië/vermoord: géén rechtstaat!

→ Rusland/Sovjet-Unie/USSR nu een totalitaire dictatuur waar slechts 1 ideologie werd getolereerd --> totalitair = overal voelbaar

→ MAAR: (1) meer vrouwenrechten (gelijkheid!)

(2) meer gelijkheid

(3) minder analfabetisme (Lenin ging de analfabetisering tegen!)

2.7) Vaardigheden

2.7.1) Lenins Aprilthese: welke Marxistische ideeën?

*We vinden volgende Marxistische ideeën terug in Lenins aprilthese:

--> Afschaffing privébezit

--> Macht aan het volk

2.7.2) Analyse afbeelding

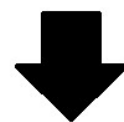
Landbouwers en arbeiders reiken elkaar de hand

Dood aan kapitalisme

Boer en arbeider

werken samen

Communisme!

2.7.3) Was het communisme gerealiseerd onder Lenin?

*We stellen ons hiervoor enkele vragen:

--> Dictatuur van het proletariaat? JA

--> Afschaffing privébezit en collectivisatie? JA (let op: NEP voor boeren, dus niet volledig!)

--> Omverwerping burgerij? ZEKER EN VAST!

--> Macht in handen van het proletariaat? JA

--> Gelijkheid? JA

→ **Het communisme was dus in grote mate gerealiseerd onder Lenin!**

2.7.4) Waarom gaven de kapitalistische, westerse, landen financiële steun aan de tegenstanders van Lenin?

*Tegenstanders van Lenins regime kregen hulp van kapitalistische, westerse, landen. Ze gaven hun hulp zodat ze het communisme konden onderdrukken. Ze waren namelijk bang dat het communisme tot hen ging komen.

3) Links-totalitair regime in de USSR: Stalin aan de macht

3.1) Inleiding: hoe is Stalin aan de macht gekomen?

*1924: Lenin R.I.P. --> totalitarisme bleef wél nog bestaan na zijn dood

→ Machtsstrijd ontstond -->

--> Stalin won want hij had een belangrijkere functie in de partij. Hij werd de nieuwe leider van de Sovjet-Unie (SU).

3.2) Evolutie communisme onder stalin

*Stalin: andere visie Lenin/Trotski ==> NIET wereldrevolutie communisme,

MAAR één communistische staat

--> Verstandiger om één staat goed te bouwen dan éindeloos te wachten op een revolutie om elders uit te breken.

*Sovjet-Unie evolueerde tot een totalitaire politiestaat

--> Staat had impact op alle domeinen van de samenleving

--> Communistische ideologie werd énkél getolereerd: meer nog zelfs --> énkél Stalin had de juiste interpretatie van het communisme (volgens hem)

⇔ Wat gebeurde er met zijn tegenstanders? Via schijnprocessen rekende hij af met mensen die het niet met hem eens waren (ze werden dus naar de goelag of naar Siberië gestuurd)

--> Kerk werd afgeschaft onder Stalin → Marx ook: "Geloof is 'opium' (drugs) voor het volk."

--> Géén plaats voor andersdenkenden → gevolg = geestelijke verstarring

--> Kunstenaars hoopten meer vrijheid te krijgen met het communisme, maar helaas...

⇔ **Alle kunst moest OF het communisme verheerlijken OF Stalin verheerlijken** --> de personencultus (= persoonsaanbidding) rond stalin nam zeer snel toe, hij werd eigenlijk een soort van nieuwe tsaar maar was aanbeden als een God.

--> Elke andere vorm van kunst werd niet getolereerd in het Stalinisme

--> Verschillende nationaliteiten: verplicht gerussificeerd

--> Sommige bevolkingsgroepen: slachtoffer massale volksverhuizingen

--> 1930: vervolgingen tegen potentiële vijanden van de staat nam toe (Stalin was een beetje paranoia en dacht dat iedereen een vijand was van zijn staat).

→ Door intimidatie en terreur is het dodental (goelag!) en het aantal gedeporteerden toegenomen (herinnering: geheime politie!)

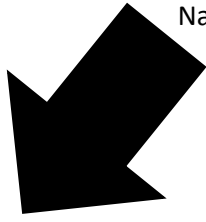
→ Stalins uiteindelijke doel: USSR (= SU) zuiveren van potentieel anticommunisme

→ Zonder proces (de rechtstaat was afgeschaft) werden mensen gearresteerd, mensen werden via martelingen gedwongen om valse bekentenissen af te leggen.

--> Een van deze martelingen was bv.: 24/24 rechtstaan, als je zat schoten ze je neer

→ Daarna werden mensen: geliquideerd door Goelag (hoofd eraf, vermoord)

Naar straf-/werkkampen in Siberië gestuurd

De **Stalinistische terreur** ontzag niets of niemand.

Zéér veel mensen zijn gestorven onder het Stalinisme. Hij heeft meer doden dan Hitler gemaakt.

3.3) Organisatie economie in het Stalinisme

*De economie was nu een geleide planeconomie vol vijfjarenplannen om in te zetten op industrie
... Rusland werd een economische grootmacht tijdens het Stalinisme.

*Toen Stalin aan de macht kwam waren er nog veel elementen van oud-Rusland, dat haatte hij.

--> Zoals: NEP's (New Economic Plans) van Lenin om boeren toch privébezit te geven: AFGESCHAFT

→ Boeren konden hun oogst nu dus NIET meer voor eigen winst verkopen, Stalin was eigenlijk nog meer diehard communist dan Lenin was.

→ Waarom? Stalin zei dat de boeren niet voldoende winst opbrachten om de steden aan e eten te voorzien. Boeren (landbouw) werd het grootste slachtoffer.

--> Boeren waren de grootste slachtoffer van de Stalinistische terreur, omdat...

(1) Collectivisatie van productiemiddelen boeren

--> Alle gronden, werktuigen en vee werden nu eigendom van de staat

--> Kleine boeren moesten nu werken op **grote staatsboerderijen**, echter wilde niet elke boer dat, er was natuurlijk verzet. Natuurlijk, de boeren die niet gingen werken op de staatsboerderijen, hadden géén inkomsten en stierven (van de honger!).

(2) What about the koelakken (rijke boeren die grond bezaten)?

--> Lenin haatte iedereen die iets bezat (diehard communist!), de koelakken hun grond had hij dus afgepakt en hij had ze als klasse vernield, ze werden dus één voor één vermoord (onder de goelag!) of naar strafkampen in Siberië gestuurd.

3.4) Politieke organisatie in het stalinisme

*De politiek werd bepaald door de grondwet die Stalin in 1936 heeft doorgevoerd: de staat is nu (verrassing!) eigenaar van alle productiemiddelen en controleert het hele productieproces.

→ Sovjet-Unie: federale staat: 15 republieken vertegenwoordigd → Russen: leidende rol

Men bleef gebonden aan de besluiten van de CP. Gehoorzaamheid aan CP was uitermate **verplicht**.

machten gescheiden: wetgevend = in handen van opperste Sovjet
uitvoerend = in handen van Presidium + raad volks-commissarissen

monopolisatie macht: alle macht voor CP (communistische partij)

--> De CP was de enige politieke partij voor wie men kon stemmen

→ Dit noemen we: **democratisch centralisme**: oppositie in het parlement was uitgesloten en verkiezingen werden nietszeggende volksstemmingen.

3.5) Vaardigheden

3.5.1) Trotski is verdwenen op foto's, waar is Trotski?!

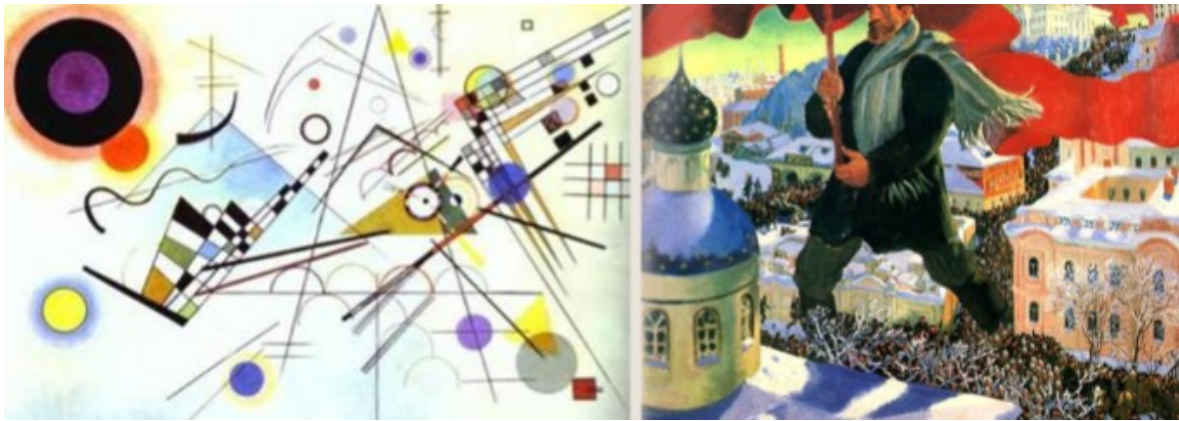
Als je de bovenste foto vergelijkt met de onderste zie je dat Trotski (en nog iemand) verdwijnt uit de foto. Wat is er gebeurd? Zoals je weet was Trotski een tegenstander van Stalin. Stalin verwijderde zijn tegenstanders (die hij tevens had vermoord) uit archieven, dus ook uit foto's (zoals jullie hierlangs kunnen zien deed hij dat dus o.a. met Trotski).

Ik ben al onder de indruk dat ze vroeger zo goede fotoshop hadden.

3.5.2) Waar kampen (Siberië) voor dwangarbeid en waarom?

*Deze kampen bevonden zich vooral in het noorden van de Sovjet-Unie, dit omdat er spoorwegen zijn die ernaar toe leidden (merk de analogie op met Hitler!) en omdat het daar kouder was en mensen dus extra veel zouden lijden.

3.5.3) Kunst voor- en tijdens het stalinisme

Voor het Stalinisme konden kunstenaars hun eigen weg nog opgaan, tijdens het stalinisme niet meer. Tijdens het stalinisme mocht er enkel kunst zijn ter verheerlijking van Stalin en/of het communisme.

3.5.4) Het Stachavonisme

*Arbeidsorganisatie onder Stalin: het Stachavonisme

--> Stachanov zou ZOGEZEGD 100 ton kolen hebben verwerkt hebben in één nacht.

--> Dit was MOTIVATIE voor de arbeiders, 'als Stachanov het kan, dan kunnen wij het ook'.

3.5.5) Analyse afbeelding Stalin

Stalin werd in de kunst afgebeeld als redder, geliefde leider, vader ...

**Stalin wordt
afgebeeld
als een
HELD**

3.5.6) Communisme gerealiseerd onder Stalin?

--> Ja, Stalin was nog meer diehard communist dan Lenin. Men is wel van mening dat Stalin het pure communisme heeft kapotgemaakt.

3.5.7) Link met actualiteit

--> Poetin: wint ook constant met een overgrote meerderheid (surprise surprise!)
gebruikt schijnprocessen om tegenstanders achter slot en grendel te zetten (Stalin!)

3.6) Bonusmemes: Stalin

He protec		2000-putin wins	
Deze spreekt voor zich.			
He attac		2008 and 2012-putin wins	
but most importantly			
He Gulag		2018-putin wins again	

Voor wie hem niet begrijpt:

- 1) **You**Tube
→ Kapitalisme: YOU
- 2) **Our**Tube
→ Communisme: OURtube!

4) Rechtsautoritaire regimes na WOI: het fascisme

*Je spreekt het uit als het 'faSHisme' en niet als het 'faSisme' (hé, Ortwin)

4.1) Inleiding

*Democratische principes slaagden er moeilijk in om de wereld her op te bouwen na WOI en jullie kennen de wereldcrisis van 1929 nog... De democratie heeft dus eigenlijk soort van gefaald!

→ Naweeën oorlog: hypernationalisme + schrik communisme

--> Dit was de ideale voedingsbodem voor antidemocratische krachten

→ Italië: fascisme

→ Duitsland: nazisme (= nationaalsocialisme)

Extreemrechts kreeg dus véél succes!

*Hoe is het zo ver kunnen komen? Hoe extreem was extreemrechts?

→ We bestuderen éérst Italië vooraleer we overgaan naar Duitsland.

4.2) Benito Mussolini belichaamt het fascisme

4.2.1) Mussolini zei ooit...

*Mussolini zei ooit: "Italiaanse natie heeft behoefte aan een man die medogeloos en energiek is om een nieuwe start te maken met Italië."

--> Deze nieuwe start moest democratischer zijn, en 'een man', was hij natuurlijk

4.2.2) In het verleden was hij een sos

*In het verleden was Mussolini een socialist --> carrière in de socialistische partij --> na WOI beseftte Mussolini dat (volgens hem) Italië geen behoefte had aan socialisme. Aangezien...

--> (volgens hem) socialisme en communisme de klassen nog verder verdeelden terwijl hij voor meer eenheid wilde zorgen! Hij zag het als zijn eigen plicht om het socialisme te bestrijden, zodat het Italiaanse volk terug één wordt.

4.2.3) Meer land voor Italië!

*Mussolini was ook tegen de vredesverdragen van WOI aangezien Italië (volgens hem) meer grond moest hebben gekregen na WOI, wie het niet met hem eens was, was geen echte Italiaan (volgens hem).

4.2.4) Mussolini richt de fascistische partij op en pleegt een staatsgreep

*In 1921 richt Mussolini de fascistische partij op. In 1922 pleegt hij een staatsgreep (de mars op Rome). In films wordt deze staatsgreep héél spectaculair voorgesteld maar in werkelijkheid stelde het weinig voor, er vielen slechts enkele doden.

→ Dus zoals deze meme hieronder wordt het verhaal verteld, terwijl het in werkelijkheid helemaal niet zo spectaculair was (zie volgende pagina):

What actually happens vs how imma narrate the story...

Mussolini be like...

4.2.5) Gevolgen van de 'spectaculaire' staatsgreep

*Koning Victor Emanuele gaf toe, hij gaf Mussolini de toestemming om een regering te vormen.

--> Oktober 1922 – 1943: Mussolini is Italië's eerste minister

➔ Hij laat zichzelf Il Duce (fonetisch: il dutsjjjeeeee) noemen: Il Duce = de leider

4.2.6) Gewelddadig bewind onder Mussolini

*Mussolini's absolute leiderschap, hoe komt het dat hij een alleenheerser is geworden:

(1) Mussolini neemt maatregelen --> parlement wordt niet afgeschaft maar kan nog maar nauwelijks functioneren.

(2) Koning staat nog steeds boven Mussolini, maar werd zijn marionnetje.

4.2.7) Mussolini wordt bewondert

*Mussolini wordt vanaf 1920 bewondert door verscheidene buitenlandse staatshoofden, ze bewonderen hem voor hoe hij de problemen in Italië (met de harde hand) aanpakt/heeft aan-gepakt. **Ook Adolf Hitler (Duitsland) bewonderde Mussolini.**

⇔ vanaf 1935: deze bewondering stopt met Mussolini's kwaadaardige inval in Ethiopië

⇔ vanaf WOII: wereld in shock --> Italië vecht mee met Duitsland

4.3) Dus, hoe kwam het fascisme tot stand?

*Fascisme komt voor in kapitalistische maatschappijen.

--> Wanneer? Als er veel problemen zijn zoals armoede, crisis ➔ Het fascisme is dus reactionair op de maatschappelijke omstandigheden (armoede, crisis).

--> Waarom is het fascisme irrationeel (= moeilijk definieerbaar)? Omdat er verschillende soorten fascistische strekkingen zijn, ze veranderen met hun tijd mee.

--> Bij welke bevolkingsgroep had het fascisme het meest succes? Middenstand (voor sociale zekerheid, zie later) en rijken (ze waren bang voor het communisme, zie later).

4.4) Kenmerken van het fascisme

*De algemene kenmerken van het fascisme zijn...

- > (1) HYPERNATIONALISME: Italië FIRST (herken je de analogie met Trump?)
- > (2) 1 sterke leider: 1 sterke man (in onze tijd: Trump) --> MANNELIJKHEID
- > (3) Antiliberaal, antidemocratisch: de liberale- en democratische economie zijn mislukt.
- > (4) Anticommunistisch: ze voeren propaganda TEGEN Rusland → Bang dat het communisme tot bij hun zou geraken.
- > (5) Antibourgeoisie (bourgeoisie = liberalen)
- > (6) Anticonservatisme: niet blij met het huidige systeem
- > (7) Imperialisme: streven naar machts- en gebiedsuitbreiding (herinner je het hoofdstuk modern imperialisme uit module 2).
- > (8) Privébezit blijft bestaan
- (--> (9) Sociale zekerheid wordt uitgebouwd → Verklaard de populariteit bij gewone bevolking.)
- (--> (10) Etymologie (afkomst) van het woord = zeer strenge staat + eenheid: fascisme!)

4.5) Uiting van fascisme/nazisme op politiek vlak

*Alle andere partijen werden verboden:

- > Fascistische (nazistische) partij werd de enige partij
 - Alle macht was in de handen van 1 sterke leider (zie kenmerk 2)
 - ➔ Mussolini liet zich 'Il Duce' noemen en Hitler liet zich 'Der Führer' noemen.
 - Deze leider belichaamde het volk (= populisme)
 - Democratische principes werden afgeschaft
 - > Gelijkheid bestond niet. Iedereen was gelijkgesteld maar het gewone volk was ondergeschikt aan de staat.
 - > Individuele rechten en vrijheden werden afgepakt.
 - Zowel Mussolini als Hitler wilden hun gebied uitbreiden (imperialisme), ze wilden meer Lebensraum hebben zoals de Duitsers dat zouden zeggen.
 - > Mussolini wilde teruggaan naar het Romeinse Rijk, Hitler naar de tijd voor WOI toen Duitsland nog sterk – en niet vernedert – was (door het verslag van Versailles!)

4.6) Economie in het fascisme/nazisme

*Hitler/Mussolini: géén kapitalisten --> staat controleert economie

→ Doelen: (A) ZOWEL MUSSOLINI ALS HITLER

- (1) Streven naar zoveel mogelijk autarkie (zelfvoorzienende economie)
 - > Zo was er géén inmenging van andere landen mogelijk aangezien ze ZELF hun dingen produceerden + past bij het hypernationalisme
- (2) Geplande staatseconomie
- (3) Grote openbare werken om werkloosheid aan te pakken; dit verklaart opnieuw de populariteit die deze regimes hadden.
- (4) Sociaal zekerheidssysteem uitbouwen; populariteit regimes!

(5) Tegen vrijhandel (VOOR ISOLATIONISME --> Trump?)

(B) ENKEL HITLER

- (6) Nazisme (nationaalsocialisme) was énkél socialistisch in opzichte dat de staat een grote rol had in het economisch leven.
 - > De staat controleerde de productiemiddelen, MAAR het privébezit bleef bestaan,

particulieren mochten nog steeds winst maken!
(7) Het nazisme in Duitsland focuste vooral op de wapenproductie.

*Desondanks dat het fascisme (en nazisme) **tegen vrijhandel** waren, werden ze toch gesteund met het kapitaal van grootgrondbezitters, waarom?

→ De grootgrondbezitters waren (natuurlijk) bang van het communisme, zoals je weet had Stalin komaf gemaakt met de koelakken (rijke boeren die grond bezaten) in Rusland. Dus, om ervoor te zorgen dat het communisme nooit bij hen kwam, steunden ze het nazisme en fascisme financieel.

--> Hoe konden de grootgrondbezitters dan winst maken? Via grote staatsopdrachten konden ze winst maken.

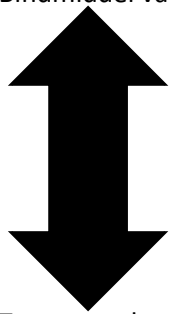
4.7) Fascisme/nazisme op cultureel en intellectueel vlak

*Beide dictaturen: totalitair = overal voelbaar (nazisme: zie later).

*Leider: heilig en gecultiveerd

*Propaganda: ideologie fascisme/nazisme geïndoctrineerd --> perfect om te doen via het onderwijs!

*Bindmiddel van deze regimes: web van organisaties onder controle van het fascisme/nazisme.

Organisaties (door mensen opgericht) die voor het fascisme/nazisme zijn, het individu telde niet meer in deze organisaties, iedereen ging op in de grote massa mensen.

→ Men was ondergeschikt aan de staat: iedereen was gelijk, maar iedereen was minder waard dan de staat.

→ Kritisch denken + relativisme was uit den boze.

*Tegenstanders regimes: gearresteerd/uitgeschakeld --> intimidatie (geheime politie), terreur, het volk werd gecontroleerd en bedreigd.

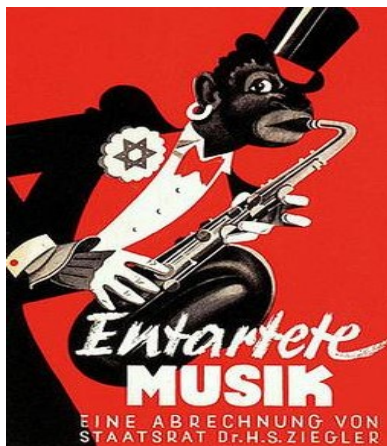
*Relatie met kerk: Fascisme (Mussolini) = goed, verzoening --> verklaart ook populariteit fascisme
--> Mussolini had Vaticaanstad uitgeroepen!
Nazisme (Hitler) = moeilijk, slecht

*Kunst? Mussolini was meer open voor modernere kunst (futurisme)

⇔ Hitler: elke vorm van moderne kunst/muziek = decadent (entartete) --> Kunst VERBOVEN
--> Kunst moest enkel dienen als propagandamiddel (zie de analogie met Stalin!)

*Positie van de vrouw?

--> Voor Mussolini moest de vrouw terug aan 't haard (fascisme = mannelijkheid!)

Alle kunstvormen die het nazisme niet verheerlijkten waren dus achtergesteld, niet goed, entartete. Er waren vroeger zelfs tentoonstellingen waar men entartete kunst/muziek toonde. Je ziet op deze foto dat ze de kunst/muziek écht achtergesteld vinden omdat ze de zanger door een aap hebben voorgesteld.

4.8) Vaardigheden

4.8.1) Fascistische regimes: vakbonden afgeschaft --> corporaties, wat is dit en waarom?

*Corporaties zijn verenigen van **WERKGEVERS en WERKNEMERS** begeleid door mensen van de staat --> zo heeft de staat meer invloed + controle, vakbonden zijn eerder geneigd opstanden te beginnen.

4.8.2) De fascistische bloem

De fascistische bloem geeft weer dat de fascistische economie op 3 peilers steunt:

--> BANCA: banken

--> INDUSTRIE

--> AGRARIA: landbouw

Wie niet wil luisteren naar de fascistten, wordt met de knuppel kapot geslagen. De staat controleert alles dus eigenlijk met knuppels. Daarom zijn de meeldraden in het midden voorgesteld als knuppels (groen gemarkeerd!)

4.9) Bonusmeme: Mussolini en Trump?

MemeCenter.com

"If you kill me now, I will come back at the head of a far more powerful nation in need of a leader, and you will feel the arm!"

- Benito Mussolini, moments before his death on April 28, 1945 in Giulino, Italy

Made by Ryan Paulk of The Right Stuff.
I wanted to see how many people
would believe it.

5) Rechtsautoritaire regimes na WOI: het nazisme

5.1) Hitler en de NSDAP : navolging Mussolini?

5.1.1) Hitler: een grote bewonderaar van Mussolini

*Mussolini had een speciale bewonderaar, Adolf Hitler .

--> Herinner jezelf dat Mussolini tussen 1920 en 1935 werd bewondert door staatshoofden.

5.1.2) Hitler: Achtergrondinformatie

*Geboren in 1889 in Oostenrijk, is naar Wenen verhuisd

*Niet toegelaten tot academie der Schone Kunsten (misschien hadden we WOII kunnen vermijden als ze hem wel hadden toegelaten).

*Haat tegen joden en Marxisme (herinnering: Karl Marx was zelf een jood)

*Aanvang WOI: Hitler nam dienst in Duitse leger

5.1.3) Hitler wordt radicaal na WOI omdat Duitsland faalt

*Nederlaag Duitsland WOI: verdrag van Versailles --> Hitler was kwaad!

--> Plichtsgevoel Hitler: Duitsland bevrijden van volksvreemd bestuur dat geen recht deed aan wil v van het Duitse volk.

➔ Na oorlog: Duitsland gaat in crisis (herstelbetalingen!), hyperinflatie, instabiliteit én er is nog steeds angst voor het communisme (stomme Stalin toch!)

➔ Hoofdstad verplaatst van Berlijn naar Weimar verplaatst (ZO instabiel waren ze)

5.1.4) Hitler gaat de politiek in

*1919: Wordt lid van radicale Deutsche Arbeitpartij

--> 1920: Hitler doopt partij om in **Natzionalsocialistische Deutsche Arbeiterpartei: NSDAP**

--> 1921: Hitler wordt erkende leider van de partij

➔ Hitler breidde het programma van de partij uit: herbewapening, annuleren verdrag Versailles

➔ Hij bestreed zo (in zijn ogen) de slappe democratie en het communisme

➔ Hij beloofde: rust, orde en welvaart --> DAAROM werd hij zo populair

--> 1923: Hitler probeert staatsgreep te plegen maar mislukt, hij moet de gevangenis in, daar schrijft hij zijn boek 'Mein Kampf' waar hij de partijprogramma nog eens uitbreid.

--> 1930: Beurscrash van Wallstreet --> mensen verliezen hun werk --> NSDAP wint aan stemmen en wordt zo de grootste partij [in slechte tijden kiest men meestal voor (extreem)rechts zei mnr. Schaeken me ooit en dat is waar, dat zien we nu ook met Trump].

➔ Hitler laat zich (net zoals Mussolini) omringen door paramilitaire groepen: de SA en SS

--> 1934: Hitler wordt rijkskanselier/regeringsleider

➔ Maart: Reichtagsbrand (parlement in brand gestoken door communist zogezegd) --> Hitler schaft het parlement af ➔ **DE NSDAP IS VANAF NU DE ENIGE TOEGELATEN PARTIJ**

➔ Individuele rechten/vrijheden worden teruggeschroefd

--> 1934: Rijkspresident sterft --> Hitler neemt zijn macht over

➔ EINDE van de Weimarrepubliek

⇔ BEGIN van de totalitaire nazidictatuur

5.2) Vaardigheden

5.2.1) Overeenkomsten NSDAP/fascisme? Verschillen?

*Overeenkomsten:

- 1) DUITSLAND FIRST
- 2) Eenheid (hypernationalisme)
- 3) Samenhorigheid volk
- 4) Volk > individu, iedereen gaat op in grote massa
- 5) Antidemocratisch
- 6) ...

*Verschillen:

- 1) Hitler was **antisemitisch** (= antijoden)
 - 2) Hitler was **racist**
- > Ze pasten het sociaal darwinisme (de rassentheorie) toe, Duitsers zijn übermensen (verkozen volk) terwijl de rest üntermensen zijn, ze zijn biologisch ondergeschikt!

5.2.2) Verband tussen werkloosheid en succes NSDAP

*Na 1929 stijgt de werkloosheid --> stijgt ook het succes van de NSDAP!

--> Logisch: de NSDAP speelde in op de angst van de mensen, daarom gingen de mensen op hen stemmen!

5.2.3) Welke democratische principes had Hitler afgeschaft?

- 1) Individuele rechten en vrijheden
- 2) Rechtstaat, rechtszekerheid
- 3) Scheiding van machten
- 4) Parlement --> iedereen die tegen Hitler stemde werd VERMOORD
- 5) Grondwet --> Hitlers wetten stonden boven de grondwet
- 6) Er is maar één partij, er mochten géén andere partijen aan de verkiezingen meedoen!

5.2.4) Waaraan kwam een einde met de Duitse volmachtenwet?

*VIA DEMOCRATISCHE WEG hebben de nazi's weten het parlement over te nemen. Het merendeel van het parlement waren nazi's. Ze hebben dit echter allemaal via democratische weg gedaan, mensen waren zo dom om op hun te stemmen.

5.2.5) In welke mate kwam de Reichtagsbrand goed uit voor Hitler?

*Zogezegd was er een 'communistische staatsgreep' gebeurd.

→ Hitler vraagt dankzij deze staatsgreep om meer macht, hij krijgt ze ook = DICTATUUR

*Analogie met Erdogan (actualiteit), na de mislukte staatsgreep in 2016 vraagt hij om meer macht. Erdogan is niet Hitler maar zo zie je dat sommige dingen hedendaags nog steeds zo zijn.

6) Einde samenvatting

*Veel succes op het examen, je kan het!

